

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження **Лі Цзяці «Методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін»**, представлене на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

Актуальність теми, обраної для дисертаційного дослідження. Модернізація освітніх систем України та Китаю у руслі прогресивних тенденцій глобалізації європейського та світового освітнього простору зумовлена новими реаліями сучасності, що висувають завдання посилення інтелектуально-творчого рівня молодого покоління, зокрема студентської молоді. Провідна роль у підготовці генерації нових педагогічних кадрів мистецької галузі, здатних до якісного й швидкого освоєння великого об'єму надбань культури, інноваційних технологій, покладена на вищу школу, зокрема на її мистецько-педагогічний сегмент. Тому дослідження процесу залучення майбутніх учителів музики до проектної діяльності, зумовлену мистецьким середовищем навчання та особливими, чуттєвими формами осягнення та пізнання дійсності, що властиві мистецтву, потребує уваги вчених і практиків.

Актуальність проблеми формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, визначена у дослідженні Лі Цзяці, підсилюється масивом існуючих суперечностей мистецької освіти, зокрема між наявністю науково-методичних розвідок із впровадження методу проекту в процес фахової підготовки майбутніх учителів музики та відсутністю організаційно-методичної моделі формування художньо-проектних умінь; між наявною специфікою мистецького середовища навчання і не врахування даного аспекту в організації мистецько-педагогічної проектної діяльності студентів; між потребами в залученні студентів до музично-педагогічної проектної діяльності і реальними можливостями навчально-виховного процесу; між

усвідомленням культуротворчої, світоглядної, духовно-етичної, естетичної функції мистецької освіти і неврахування даних функцій у процесі опрацювання змістового наповнення музично-педагогічних проектів.

У даному вимірі дисертаційне дослідження Лі Цзяці «Методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін» є вкрай вчасним і актуальним, а представлений авторський погляд на теоретично-практичне вирішення задекларованої проблеми сприяє оптимізації підготовки майбутніх учителів музики як різнобічно розвинених універсальних особистостей, носіїв національної культурної спадщини, здатних до трансформації художньо-мистецьких знань та конструювання й презентації оригінальних мистецько-педагогічних проектів.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації Лі Цзяці, **мають належний ступінь обґрунтованості**, оскільки базуються на великому обсязі зібраного матеріалу, який опрацьований із використанням широкого спектра наукових методів дослідження.

Автор опрацювала достатнє коло наукових джерел, серед яких практично всі публікації безпосередньо стосуються теми її дисертації. Водночас, ідеї попередніх дослідників теми дисертант використовує творчо і критично – систематизує позиції авторів, аналізує висловлені ними аргументи, пояснює, які положення вона підтримує, які ставить під сумнів та які має заперечення, розвиває вже висловлені підходи.

Ознайомлення з дисертацією надає змогу стверджувати, що дисертаційна робота Лі Цзяці є значним внеском до теорії та методики музичного навчання. Зокрема, в ній не лише узагальнюються основні положення проектної методології в педагогічній освіті, але й розглядається специфіка формування художньо-проектних умінь через призму набуття професійних компетентностей майбутніх учителів музики у процесі вивчення фахових дисциплін, що свідчить про глибоке осмислення автором даної проблематики.

Загалом, твердження автора дисертації, її аргументація виглядають переконливими. Викладені у вступі та розділах основної частини роботи положення, що стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, належно показують, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, не розроблені в науці, перспективні для дослідження.

Свідченням достовірності наукових результатів дисертаційного дослідження Лі Цзяці «Методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін» є проведена нею апробація відповідних матеріалів. Дисертант достатню увагу приділила публікації результатів наукового пошуку у періодичних виданнях та збірках наукових праць. Загалом по темі дисертації є більш ніж достатня кількість публікацій, серед яких 5 наукових статей у фахових виданнях з педагогіки, 1 у зарубіжному виданні та 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Новизна положень, які виносяться на захист. Положення та висновки, заявлені дисертанткою як такі, що є новими в теоретичному плані й важливими для практики фахової підготовки майбутніх учителів музики. Серед наукових ідей, які найбільше привернули увагу і за розробку яких вона заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук, слід виокремити такі:

1) автором розроблено понятійно-категоріальний каркас дослідження, на тлі якого презентується власне розуміння *дефініції художньо-проектна діяльність учителя музики* як творчо спрямована, детально продумана вчителем організація художньо-освітнього процесу, в котру залучено групу однодумців, ініціативних учасників, яка в результаті сумісних творчих дій перетворює задум, план, прообраз об'єкта в мистецький продукт з максимальним художньо-естетичним, змістовно-ціннісним, виховним та розвиваючим впливом на усіх учасників даної діяльності (с. 8 автореферату);

2) автором запропоновано авторське визначення поняття «*художньо-проектні вміння майбутнього учителя музики*», окреслено вектори

проектного спрямування навчального мистецького процесу, розроблено та представлено групову класифікацію художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики у взаємозумовленості методично-прогностичних, композиційно-драматургічних, ціннісно-вибіркових, технологічно-процесуальних, художньо-інформаційних, партисипативно-комунікативних, рефлексивно-аналітичних, продуктивно-творчих проявів (с. 61-63 дисертації.);

3) до змісту теорії мистецької освіти дисертантом введено поняття «художньо-проектні вміння майбутнього учителя музики», розроблено та обґрунтовано компонентну структуру (операційний, організаційний, синтезуючий, продуктивно-творчий компоненти), критерії та показники сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики;

4) автором представлено авторську організаційно-методичну модель формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, яка спирається на гуманістичну парадигму мистецької освіти (II розділ дисертації);

5) дисертанткою обґрунтовано та експериментально перевірено поетапну методику формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін у перебігу підготовчого, планувально-технологічного, змістово-практичного та результативного етапів, базовим підґрунтям для здійснення яких покладено педагогічні умови, що враховували специфіку мистецького середовища навчання, а саме: стимуляція мотиваційно-усвідомленого ставлення до оволодіння художньо-проектними вміннями як практично значущими для опанування майбутньою професією; поетапне впровадження та моніторинг якості мистецьких проектів різних за формою, типологічною ознакою, домінуючим видом діяльності, кількістю учасників, метою та завданнями; збагачення досвіду організації та проведення мистецьких проектів в загальноосвітніх навчальних закладах під час проходження педагогічної практики; забезпечення цілісності змістової концепції мистецького проекту в

єдності музичних, поетичних та художніх характеристик; застосування елементів кооперативного навчання та суб'єкт-суб'єктної взаємодії між всіма учасниками проектної діяльності (III розділ дисертації);

б) автором визначені специфічні ознаки співвідношення змістових ліній тематики проектів з фаховими дисциплінами мистецько-педагогічних факультетів за спеціальністю «Музичне мистецтво» (с. 187-192 дисертації);

Вважаємо, що елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам. У дисертації Лі Цзяці також висловлено цілий ряд інших положень, висновків, пропозицій, які є оригінальними, становлять собою розвиток теоретичних і практичних основ мистецької освіти.

Повнота викладу положень дисертації в роботах, опублікованих автором. Матеріали дисертаційного дослідження всебічно і повно викладені в опублікованих працях дисертанта. В публікаціях достатньо відображені всі розділи дисертаційного дослідження та основні результати дослідження. Автореферат дисертації ідентичний за змістом та основними положеннями самої дисертації, характеризується концептуальною єдністю розкриття теми.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження Лі Цзяці видається правомірним, оскільки містить вагомі результати, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для педагогічної науки України та Китаю. Викладені в ньому наукові положення спрямовані на заповнення прогалин, які існують в теорії та методиці музичного навчання, є основою для подальших досліджень, вдосконалення практики мистецької освіти на музично-педагогічних факультетах педагогічних університетів щодо залучення студентів до художньо-проектної діяльності. Найбільш важливі наукові та практичні результати дисертаційного дослідження Лі Цзяці «Методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін» у сукупності мають різнопланове значення і можуть бути використані, зокрема, для оновлення та коригування змісту навчальних

планів і робочих програм з метою вдосконалення. Вони також будуть корисні для використання у навчальному процесі при викладанні курсу «Теорія та методика музичного навчання», спецкурсу «Мистецтво художньо-проектної діяльності педагога»; у перебігу педагогічної (виробничої) практики в загальноосвітніх навчальних закладах; при розробці методичних рекомендацій. У науково-дослідній роботі основні положення, теоретичні висновки і практичні рекомендації дисертаційного дослідження можуть слугувати теоретичним підґрунтям для подальшої розробки означеної наукової проблеми студентами та викладачами мистецьких факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Позитивна оцінка рецензованої роботи в цілому та її окремих аспектів не виключає можливості і необхідності висунути ряд **застережень, зауважень та побажань**, серед них є як ті, що носять загальний характер, так і більш конкретні.

1. З метою поглиблення теоретичного та практичного значення дослідження дисертантці бажано було б рельєфніше окреслити власні позиції щодо розробки і впровадження методичних винайдень у процес формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики під час вивчення фахових дисциплін. Так, конкретизація власних підходів щодо розкриття специфіки організаційно-інноваційного підходу до студентів з різним рівнем можливостей до здійснення проектної діяльності, розрахованого на зростання їх художньо-проектних умінь значно збагатила б практичний аспект даної роботи.

2. На наш погляд, у дисертації недостатньо висвітлено специфіку і зміст фахових дисциплін, у перебігу вивчення яких дисертанткою передбачено формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики.

3. Потребує більш детального розкриття специфіка формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики під час проходження студентами педагогічної практики у загальноосвітніх навчальних закладах.

4. Дисертаційне дослідження Лі Цзяці значно виграло б, за умови дотримання автором культури посилань, оскільки деякі посилання подаються номером джерела без вказівки прізвища автора (авторів), зокрема на с. 27, 32-34, 39, 51, 88, 133 та інших дисертації. Також бажано перевірити відповідність деяких джерел у дисертації вказаним електронним адресам.

5. Дисертантці бажано було б доопрацювати стилістику викладеного матеріалу, подекуди превалює описовий стиль. Робота також не позбавлена стильових та друкарських огріхів.

Перелічені недоліки не є принциповими і не впливають на загальну високу позитивну оцінку кандидатської дисертації.

Оцінка змісту дисертації її завершеності у цілому. Виходячи з викладеного вище, можна стверджувати, що вказана дисертація Лі Цзяці відповідає вимогам, сформульованим у пунктах 9, 11-13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами). Зміст дисертаційної роботи відповідає заявленій науковій спеціальності, її результати мають вагомe теоретичне і практичне значення для подальшого розвитку теорії та методики музичного навчання та є належно апробованими.

Дисертаційна робота є завершеною, самостійно виконаною, оригінальною науковою працею, оформленою відповідно до встановлених вимог, а її автор – Лі Цзяці – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та
методики музичної освіти,
хорового співу і диригування
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
НПУ імені М.П. Драгоманова

І.О. Топчієва